

POSUDEK VEDOUCÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Diplomantka: Hana Slívová
Název práce: Významové pole pojmu „populární“ v pojetí teoretiků a konzumentů populární kultury (na příkladu užívání výrazu „populární hudba“ a „pop“)
Vedoucí DP: Irena Reifová, Ph.D.

Hana Slívová předkládá zdařilou a poctivou diplomovou práci, jejíž obzvláště silnou stránkou je teoretická část založená na extenzivní a dobře zpracované koláži koncepcí toho, jak různí autoři chápou pojem „populární“. Diplomantka přistupovala k tvorbě diplomové práce velmi zodpovědně, pravidelně vyhledávala konzultace, ale nebyla přítom na nich závislá. Část příprav na diplomové téma ostatně strávila na univerzitě v Anglii, kde si při výběru vhodné literatury počínala naopak zcela samostatně a invenčně.

Záměrem diplomové práce je srovnat význam, který je pojmu „populární“ přisuzován v neznámějších koncepcích populární kultury (Adorno, Macdonald, Fiske) a to, jak mu rozumí kvalifikovaní uživatelé populární hudby.

Práce je neotřelým příspěvkem k oboru popular music studies, který u nás nelze považovat ani za založený a byla proto zcela odkázána na odbornou literaturu v angličtině, s níž si autorka poradila výborně. Pokud jsem zmínila, že teoretický úvod je „koláží“ koncepcí fenoménu „populárního“ a populární kultury, nejedná se o výtku na adresu neuspořádanosti vybraných perspektiv, ale o velmi vhodně zvolený přístup k opravdu širokému významovému poli, které se diplomantka nesnaží zužovat ani hierarchizovat. Autorka se opírá o citáty, které zdůrazňují nejednoznačnost a křížení mnoha kritérií, podle nichž je pojem „populární kultura“ vymezován (str. 5, Shuker, str. 7, Storey) – včetně formální estetiky, plánované výtěžnosti, způsobu výroby či šíření a rozsahu konzumace. Syntézu šesti neznámějších koncepcí pojmu „populární“ potom přebírá od Johna Storeyho (str. 8), aby se v dalších kapitolách zabývala typickými představiteli typických postojů k populární kultuře, již vymezené základními znaky.

Předtím se však ještě – také ústrojně – věnuje přímo na tématickém území populární hudby různým pojetím vztahu mezi tzv. popem ve srovnání s rockem. Oceňuji, že k tomu autorka využívá práci Simona Frithe, jednoho z nejprestižnějších autorů z oboru popular music studies

v rámci kulturních studií a nezanedbává ani diachronní pohled na populární kulturu za pomoci historika sociálních fenoménů Petra Burkeho.

Pojetí široce konzumované a organizovaně produkované kultury podle Adorna, Macdonalda a Fiska je vyloženo standardně, bez odchylek od klasických interpretací. Respektive: pasáž věnovaná Theodoru Adornovi ze standardních měřítek, často vytyčených pouze eseji ze souboru *The Culture Industry*, vybočuje a podrobně rozpracovává Adornovy koncepty standardizace a pseudoindividualizace ve spojení s „moderní“ hudbou. Autorka také dokresluje kulturní prostředí, v němž se Adornovy názory formovaly. Opět díky velmi organicky propojeným výtažkům z prací teoretiků studia populární hudby (Richard Middleton, Donald Clarke, Larry Starr a Chris Waterman) popisuje fenomén newyorské Tin Pan Valley jako symbolu hudby, která Adorna vyprovokovala, či rekapituluje kořeny Adornovy záliby v atonální vážné hudbě (zejména Schönbergovi a Bergovi), která je pro jeho nepřívětivé pojetí moderní hudby počínaje jazzem důležitým zázemím.

K teoretické části práce lze snad podotknout jen to, že některé tituly užití v textu, vypadly ze seznamu literatury, např. Tania Modleski (str. 26) a na str. 48 se z Rolanda Barthesa stal Barches.

Výzkumná část je oproti první části postulující teoretické koncepce o něco skromnější. Metodologicky je výzkum připraven dobře: autorka vedla rozhovory s deseti kvalifikovanými respondenty, kteří mají s populární hudbou praktickou nebo aktivně uživatelskou zkušenost. Pokládá jim otevřené otázky, případně jim předkládá teze a otázky na ně navazující. Odpovědi pak ukázněně třídí podle položených otázek tak, že nejprve vymezuje pomocí nejnápadnějších klíčových slov respondentů základní sémantické pole a poté přichází s podrobnějšími interpretacemi. Přestože výzkum přináší jasný závěr (respondenti zdůrazňují osobní vkus a jejich vlastní koncepce populárních produktů se nejvíce blíží liberálnímu a populistickému pojetí Johna Fiska, str. 83), výzkum je na to, že byl míněn jako kvalitativní, příliš plánovaný, organizovaný a vybrané teze mohly působit i sugestivně. Ve výzkumné části si autorka mohla počínat s větší dávkou fantazie a dobrodružněji: například ve dvou stupních, kdy by nejprve (před aplikací své sady otázek a tezí) skutečně hermeneuticky vybízela respondenty k tvorbě vlastních tvrzení s použitím pojmů „pop“ nebo „populární hudba“, nechávala je přeformulovat nijak neoznačené texty tyto pojmy obsahující či jinak provokovala jejich prvotní asociace. V dané podobě výzkum zkoumá pouze „vzdálenost“ tvrzení respondentů od hotových teoretických koncepcí bravurně předložených v první části; těsná a průhledná návaznost otázek na tyto koncepce respondenty svazuje a podle mého názoru nelze

s jistotou tvrdit, že by práce odhalovala jejich vlastní a nijak neovlivněné významové pole pojmů „pop“ a „populární hudba“.

Přes závěrečnou pochybnost však pokládám diplomovou práci Hany Slívové za velmi nápaditou, přemýšlivou a v teoretické části za odborně zcela bezchybnou. Navrhuji proto, aby byla přijata k obhajobě a hodnocena v závislosti na průběhu obhajoby stupněm **v ý b o r n ě**.

Irena Reifová, Ph.D., vedoucí diplomové práce